

Göteborgs kommun

askimfrolundahogsbo@afh.goteborg.se

Beslut för grundsärskola

efter tillsyn i Högsbogårdsskolan
i Göteborgs kommun

Tillsyn i Högsbogårdsskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Göteborgs kommun under hösten 2015. Högsbogårdsskolan besöktes av Skolinspektionen den 26 november 2015.

Måluppfyllelse och resultat

I Skolverkets statistik registreras inte kunskapsresultat för skolformen grundskolan. Högsbogårdsskolan har för läsåret 2014/15 gjort en egen sammanställning av hur eleverna uppnår sina individuella mål inom respektive ämnesområde. På grund av att underlaget består av för få elever kan inte sammanställningen redovisas statistiskt.

Resultat gällande trygghet och studiero redovisas i skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling, som gäller för innevarande kalenderår. Av planen framgår att en kartläggning av elevernas trygghet och trivsel har gjorts. Kartläggningen visar bland annat att vissa elever, i särskilda situationer såsom när klasskamrater gör höga ljud, kan bli rädda eller oroliga. I samma dokument redovisas också de åtgärder som vidtagits utifrån kartläggningens resultat. För de åtgärder som genomförts finns också utvärderingar. Exempelvis har sociogram skapats i syfte att kartlägga och stärka elevernas relationer till varandra.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-04-01
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens tillsyn visar att det för Högsbogårdsskolan finns ett dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete som uppfyller författningarnas krav. Kvalitetsarbetet bygger bland annat på resultat och analys av måluppfyllelsen för samtliga elever, samt kartläggning av elevernas trygghet och trivsel. Utvecklingsåtgärder planeras och vidtas utifrån föregående uppföljningar och analyser, och dokumenteras. Tillsynen visar heller inget annat än att undervisningen på skolan utgår från och omfattar målen i läroplanen och att eleverna ges stöd och stimulans i lärandet. Av intervjuer och lektionsobservationer framgår vidare inget annat än att eleverna har studiero i skolan och att det finns ett förebyggande arbete mot kränkande behandling. Det finns också ett medvetet arbete i syfte att säkerställa att eleverna trivs och känner sig trygga.

Beslut

2015-12-21

4 (12)

Dnr 43 - 2015:4727

Dock framgår av tillsynen att studie- och yrkesvägledningen behöver utvecklas. Skolan erbjuder eleverna studievägledning i form av information inför gymnasievalet, men Skolinspektionen bedömer informationen som för begränsad. Skolinspektionen vill därför påpeka vikten av en studievägledning som har ett bredare uppdrag och som även ger information om alla utbildningar som kan vara aktuella för elevgruppen.

Av tillsynen framgår också att skolan inte har något eget skolbibliotek. Lärarna använder istället ett närliggande kommunalt bibliotek där det finns ett utbud av för eleverna anpassat material. Skolinspektionen bedömer tillgången till skolbibliotek i samband med tillsynen av huvudmannen för grundskolan i Göteborgs kommun.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast den 1 april 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektor ska se till att det på grundsärskolan finns en studie- och yrkesorienterande verksamhet som tillgodoser elevernas behov av vägledning inför deras val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska elever i grundsärskolan ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Enligt läroplanen ska rektor ansvara för

att samverka med skolor och arbetslivet utanför skolan utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning, samt att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning.

Av intervju med lärare framkommer att de inte har någon verksamhet med inriktning studie- och yrkesorientering för eleverna på skolan, utöver den information som ges elever och deras vårdnadshavare inför gymnasievalet. Beträffande gymnasievalet uttrycker lärare i intervju att det i praktiken bara finns två gymnasiealternativ för eleverna, och nämner de två gymnasiesärskolor som skolan informerar om. Skolan har ingen egen studie- och yrkesvägledare men får enligt lärarna besök av en som hyrs in från gymnasiesärskolan, och som gör bedömningar gällande vilken skola som skulle passa varje elev. Kontakten mellan Högsbogårdsskolan och gymnasiesärskolans vägledare går genom lärarna. Eleverna och deras vårdnadshavare får emellertid ingen oberoende studie- och yrkesvägledning, enligt lärarna.

Rektorn uppger i intervju att yrkesorientering "finns endast i liten grad" på skolan och menar att det är lärarna som står för detta, t.ex. genom tematiskt arbete. Hon uppger angående studievägledningen att inför gymnasievalet presenteras de olika alternativ som finns, inte bara de alternativ som finns i Göteborgs kommun. Rektorn uppger att "de får kämpa ganska mycket för att säkerställa elevernas möjlighet till det fria skolvalet". Rektorn har skriftligen uppgett att vårdnadshavare till elever i årskurs 9 bjuds in till ett informationsmöte på hösten. En studievägledare från utbildningsförvaltningen håller i denna information. Rektorn skriver vidare att eleverna inte själva har förutsättningar att föra en dialog med studievägledaren, varför vårdnadshavarna får informationen. Rektorn anger ingenting om yrkesorientering eller -vägledning i sitt skriftliga svar.

Av Skolinspektionens utredning framgår att det för eleverna inte finns en aktiv studie- och yrkesorientering som omfattar alla elever och innehåller såväl yrkesorientering som information om framtida studiemöjligheter. Rektorn är av uppfattningen att lärarna genom tematiskt arbete ger eleverna viss yrkesorientering men lärarna själva säger att de inte har någon studie- eller yrkesorientering utöver vägledning inför gymnasievalet. Den studievägledning som skolan erbjuder, består av information till de äldre eleverna och deras vårdnadshavare om i huvudsak två gymnasiesärskolor. Rektorn uppger att eleverna informeras om fler alternativ, men lärarna som ansvarar för kontakten med studie- och yrkesvägledaren som besöker skolan i samband med

Beslut

2015-12-21

7 (12)

Dnr 43 - 2015:4727

gymnasievalet menar att det är två skolor som presenteras som alternativ. Skolinspektionen gör bedömningen att skolans arbete med studie- och yrkesorientering inte är tillräckligt. Det måste för eleverna finnas en kontinuerlig studie- och yrkesorientering som omfattar fler årskurser och ett bredare urval av skolor. Eleverna måste också erbjudas yrkesorientering.

Motivering till föreläggande som ingripande

Göteborgs kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Göteborgs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen genomförs på ett sådant sätt att varje elev utifrån sina behov och förutsättningar ska utvecklas så långt som möjligt mot läroplanens mål, och stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. I detta ingår att läraren ger ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar.

Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas tillit till den egna förmågan och vilja att lära. Läraren utgår från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, och låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå läroplanens mål och kunskapskrav får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan ytterligare kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att anpassa utbildningen, genom till exempel färdighetsträning, specialpedagogiska insatser, särskilda hjälpmedel eller utrustning, digital teknik med anpassade programvaror, eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål.

Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma inom ramen för undervisningen, genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella kunskapskraven. Vidare ger läraren eleven och dess vårdnadshavare information om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas, samt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt

inom ramen för läroplanen. Eleven ska enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat.

I grundsärskolans ämnen sätts betyg som grundar sig på grundsärskolans kunskapskrav, om eleven eller elevens vårdnadshavare begär det. Om en elev har läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner, tillämpas grundskolans kunskapskrav. Om en elev läser ämnesområden sätts inga betyg, och bedömningen ska dessutom göras med hänsyn till varje elevs individuella förutsättningar.

Efter avslutad utbildning får elever ett intyg om sin utbildning, som kan kompletteras med ett allmänt studieomdöme där elevens möjlighet att bedriva studier beskrivs. Lärarens bedömning ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas skolmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska exempelvis se till att eleverna inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga utrymmen på skolan som exempelvis skolgård, skolbibliotek, grupprum.

Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Styrning och utveckling av verksamheten

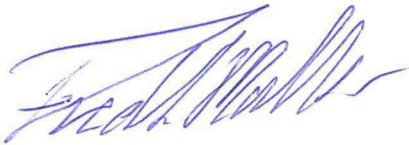
Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Beslut

2015-12-21
10 (12)

Dnr 43 - 2015:4727

På Skolinspektionens vägnar

Fredrik Mattsson
Enhetschef

Solmaz Malek Lundin
Utredare

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Högsbogårdsskolan

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Högsbogårdsskolan

Högsbogårdsskolan är en grundsärskola för elever med multipla funktionsnedsättningar. Skolan finns i en egen byggnad i Högsbotorp, och har även ett fritidshem. Skolan har 17 elever i grundsärskolans årskurser 1-9 och samtliga elever läser grundsärskolans ämnesområden. Skolan leds av en rektor.

Vid tillsynen har Skolinspektionen observerat lektioner, och intervjuat lärare, elevhälsa och rektor.